

I. DISPOSICIÓN XERAIS

MINISTERIO DE FACENDA E ADMINISTRACIÓN PÚBLICAS

14696 *Real decreto 1619/2012, do 30 de novembro, polo que se aproba o Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación.*

No ámbito do imposto sobre o valor engadido e en materia de facturación, a normativa comunitaria que regulou a materia produciuse coa aprobación da Directiva 2001/115/CE do Consello, do 20 de decembro de 2001, que modificou a Directiva 77/388/CEE do Consello, do 17 de maio de 1977, en materia de harmonización das lexislacións dos Estados membros relativas aos impostos sobre o volume de negocios-Sistema común do imposto sobre o valor engadido: base impositiva uniforme sexta directiva. Estas modificacións tiñan por obxecto a harmonización e simplificación da expedición de facturas no ámbito do imposto sobre o valor engadido.

Pola súa parte, a Directiva 2006/112/CE do Consello, do 28 de novembro de 2006, relativa ao sistema común do imposto sobre o valor engadido, substituíu, desde o 1 de xaneiro de 2007, a Directiva 77/388/CEE do Consello, do 17 de maio de 1977.

Porén, a existencia de aínda un amplo número de opcións ofrecidas aos Estados membros da Unión Europea deu lugar a que as normativas internas mantidas por eles, en materia de facturación, non acadasen o grao de harmonización ou aproximación desexado.

Esta diverxencia entre lexislacións dos distintos Estados membros e a existencia de certas lagoas non reguladas pola directiva comunitaria conduciron á aprobación da Directiva 2010/45/UE, do 13 de xullo de 2010, pola que se modifica a Directiva 2006/112/CE relativa ao sistema común do imposto sobre o valor engadido, no que respecta ás normas de facturación, que se debe traspasar ao ordenamento xurídico interno dos Estados membros antes do 1 de xaneiro de 2013.

Ademais de garantir o correcto funcionamento do mercado interior, os principais obxectivos perseguidos por esta última directiva son reducir as cargas administrativas dos suxeitos pasivos, garantir a igualdade de trato entre as facturas en papel e as facturas electrónicas, facilitar as transaccións económicas e contribuír á seguridade xurídica dos axentes económicos na aplicación da normativa reguladora da materia.

Polo que se refire á normativa interna, o Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación, aprobado polo artigo primeiro do Real decreto 1496/2003, do 28 de novembro, incorporou ao noso ordenamento tributario as normas, condicións e demais réxime xurídico do imposto sobre o valor engadido en materia de facturación establecidos na sexta directiva, como consecuencia das modificacións introducidas nela coa aprobación da Directiva 2001/115/CE do Consello, do 20 de decembro de 2001, antes mencionada.

Este real decreto recolle no seu artigo 1 as modificacións introducidas pola Directiva 2010/45/UE en materia de facturación, mediante a aprobación dun regulamento polo que se regulan as obrigacións nese ámbito, que substitúe o Regulamento de facturación aprobado polo artigo primeiro do Real decreto 1496/2003. Ademais do regulamento que se aproba no artigo 1, o real decreto inclúe outros dous artigos, dúas disposicións transitorias, unha disposición derogatoria única e catro disposicións derradeiras.

No artigo 2 do real decreto inclúese unha serie de disposicións, convenientemente actualizadas, referidas aos medios de xustificación documental de determinadas operacións financeiras para efectos tributarios, que actualmente se conteñen no artigo terceiro do Real decreto 1496/2003, que se derroga.

Pola súa parte, o artigo 3 do real decreto remite á regulación regulamentaria as condicións da operativa das entidades colaboradoras na devolución do imposto sobre o

valor engadido en réxime de viaxeiros, dando cumprimento ao establecido no artigo 117. Tres da Lei 37/1992, do 28 de decembro, do referido imposto.

A disposición transitoria primeira establece as condicións en que se pasa do réxime de facturación previsto polo regulamento que se derroga á nova regulación que se aproba, e detalla, en particular, o réxime transitorio para diversas autorizacións concedidas ao abeiro do disposto nese regulamento e no Real decreto 2042/1985, do 18 de decembro.

Pola súa parte, a disposición transitoria segunda mantén a vixencia das táboas de devolución que aplican as entidades colaboradoras a que se refire o artigo 3 deste real decreto, ata a súa nova regulación.

Mediante a disposición derogatoria única derrógase, de forma expresa, o regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación, aprobado polo Real decreto 1496/2003, do 28 de novembro, así como o artigo terceiro e a disposición transitoria única do mencionado real decreto.

Inclúense catro disposicións derradeiras. A disposición derradeira primeira establece o título competencial; a disposición derradeira segunda recolle o cumprimento da obrigación de transposición da Directiva 2010/45/UE, do 13 de xullo de 2010, ao ordenamento xurídico; a disposición derradeira terceira establece a facultade de desenvolvemento do real decreto no ministro de Facenda e Administracións Públicas e, por último, a disposición derradeira cuarta establece a entrada en vigor do real decreto.

Polo que se refire ao regulamento que se aproba no artigo 1, este segue a mesma sistemática que o regulamento que se derroga e incorpora e desenvolve os preceptos innovadores introducidos pola Directiva 2010/45/UE. Así mesmo, dada a súa extensión, considerouse oportuno seguir mantendo un índice de artigos que permita a rápida localización e situación sistemática dos preceptos do citado regulamento.

As principais novidades que se introducen no regulamento que se aproba son as seguintes:

Para unha maior seguridade xurídica dos empresarios ou profesionais, acláranse os casos en que se deben aplicar as normas de facturación establecidas en tal regulamento.

Como novidade relativa á obrigación de expedir factura, establécese que non se exixirá tal obrigación no caso de determinadas prestacións de servizos financeiros e de seguros, salvo cando esas operacións se entendan realizadas no territorio de aplicación do imposto, ou noutro Estado membro da Unión Europea, e estean suxeitas e non exentas.

Coa finalidade de establecer un sistema harmonizado de facturación, no sentido marcado pola Directiva 2010/45/UE antes mencionada, e de promover e facilitar o funcionamento dos pequenos e medianos empresarios, así como dos profesionais, establécese un sistema de facturación baseado en dous tipos de facturas: a factura completa ou ordinaria e a factura simplificada, que substitúe os denominados tickets.

As facturas simplificadas teñen un contido máis reducido que as facturas completas ou ordinarias e, salvo algunhas excepcións, poderanse expedir, por elección do obrigado á súa expedición, cando o seu importe non exceda os 400 euros, imposto sobre o valor engadido incluído, cando se trate de facturas rectificativas ou cando o seu importe non exceda os 3.000 euros, imposto sobre o valor engadido incluído, e se trate, neste último caso, dalgún dos supostos respecto dos que tradicionalmente se autorizou a expedición de tickets en substitución de facturas.

Así mesmo, a nova regulación en materia de facturación supón un decidido impulso á facturación electrónica, e cumpre a finalidade marcada pola directiva comunitaria, baixo o principio dun mesmo trato para a factura en papel e a factura electrónica, como instrumento para reducir custos e facer máis competitivas as empresas.

Establécese unha nova definición de factura electrónica como aquela factura que, cumprindo os requisitos establecidos no propio regulamento, fose expedida e recibida en formato electrónico.

Por outra parte e, como lembra a Directiva 2010/45/UE mencionada, establécese que as facturas en papel ou electrónicas deben reflectir a realidade das operacións que documentan e corresponderá aos suxeitos pasivos garantir esta certeza durante toda a

súa vixencia, sen que esta exigencia poida supor a imposición de novas cargas administrativas aos empresarios ou profesionais.

Desta forma, o suxeito pasivo poderá garantir a autenticidade, integridade e lexibilidade das facturas que expida ou conserve mediante os controis de xestión usuais da súa actividade empresarial ou profesional.

Esta igualdade de trato entre a factura en papel e a electrónica amplía, por tanto, as posibilidades para que o suxeito pasivo poida expedir facturas por vía electrónica sen necesidade de que esta quede suxeita ao emprego dunha tecnoloxía determinada.

Con todo, para garantir a seguridade xurídica dos suxeitos pasivos que xa viñan utilizando o intercambio electrónico de datos (EDI) e a sinatura electrónica avanzada, este regulamento recoñece expresamente que esas tecnoloxías, que deixan de ser obrigatorias, garanten a autenticidade da orixe e a integridade do contido das facturas electrónicas. Así mesmo e co sinalado fin, os suxeitos pasivos poderán seguir comunicando á Axencia Estatal de Administración Tributaria, con carácter previo á súa utilización, os medios que consideren que garanten as condicións citadas, co obxecto de que sexan, de ser o caso, validados por aquela.

Finalmente, en liña coa harmonización que marca a Directiva 2010/45/UE, establécese un prazo para a expedición das facturas correspondentes a determinadas entregas de bens ou prestacións de servizos intracomunitarias. Así mesmo, coa finalidade de facilitar a xestión administrativa dos suxeitos pasivos, considerouse conveniente aplicar ese mesmo prazo a todas as operacións efectuadas para outros empresarios ou profesionais, tanto interiores como transfronteirizas. Este prazo afecta, igualmente, as facturas recapitulativas.

Na súa virtude, por proposta do ministro de Facenda e Administracións Públicas, de acordo co Consello de Estado e logo de deliberación do Consello de Ministros na súa reunión do día 30 de novembro de 2012,

DISPOÑO:

Artigo 1. *Aprobación do Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación.*

Apróbase o Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación, cuxo texto se insire a continuación deste real decreto.

Artigo 2. *Xustificación de determinadas operacións financeiras.*

1. A adquisición de valores mobiliarios poderase xustificar mediante o documento público expedido polo fedatario interviniente ou mediante o documento emitido pola entidade financeira ou, de ser o caso, pola empresa de servizos de investimento, comprensivo de todos os datos da operación.

A adquisición de activos financeiros con rendemento implícito, así como daqueloutros con rendemento explícito que deban ser obxecto de retención no momento da súa transmisión, amortización ou reembolso, xustificárase conforme o disposto no artigo 61 do Regulamento do imposto sobre sociedades, aprobado polo Real decreto 1777/2004, do 30 de xullo, e no artigo 92 do Regulamento do imposto sobre a renda das persoas físicas, aprobado polo Real decreto 439/2077, do 30 de marzo.

2. Os gastos e deducións por operacións realizadas por entidades de crédito poderanse xustificar a través do documento, extracto ou nota de cargo expedido pola entidade en que consten os datos propios dunha factura salvo o seu número e serie.

Artigo 3. *Condicións da operativa das entidades colaboradoras na devolución do imposto sobre o valor engadido en réxime de viaxeiros.*

Corresponde ao ministro de Facenda e Administracións Públicas determinar as condicións a que se axustará a operativa das entidades autorizadas pola Axencia Estatal de Administración Tributaria a intervir como entidades colaboradoras no procedemento de

devolución a que se refire o artigo 117.Tres da Lei 37/1992, do 28 de decembro, do imposto sobre o valor engadido, en relación co procedemento de devolución do imposto en réxime de viaxeiros regulado no artigo 21.2.º da mencionada Lei 37/1992.

Disposición transitoria primeira. *Vixencia das autorizacións concedidas de acordo co Real decreto 2402/1985, do 18 de decembro, e o Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación, aprobado polo Real decreto 1496/2003, do 28 de novembro.*

1. Manteranse vixentes mentres non se revoguen expresamente:

a) As autorizacións concedidas conforme a letra d) do número 2 do artigo 2.º do Real decreto 2402/1985, do 18 de decembro, polo que se regula o deber de expedir e entregar factura que incumbe aos empresarios e profesionais, e conforme a letra d) do número 1 do artigo 3 do Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación, aprobado polo artigo primeiro do Real decreto 1496/2003, do 28 de novembro, polo Departamento de Xestión Tributaria da Axencia Estatal de Administración Tributaria, para a non expedición de facturas.

b) As autorizacións concedidas conforme o segundo parágrafo do número 3 do artigo 9.º do Real decreto 2402/1985, do 18 de decembro, polo que se regula o deber de expedir e entregar factura que incumbe aos empresarios e profesionais, e conforme o número 4 do artigo 13 do Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación, aprobado polo artigo primeiro do Real decreto 1496/2003, do 28 de novembro, polo Departamento de Xestión Tributaria da Axencia Estatal de Administración Tributaria, para a non especificación das facturas rectificadas, bastando a simple determinación do período a que se refiran as facturas rectificativas.

c) As autorizacións concedidas pola Axencia Estatal de Administración Tributaria, conforme a letra c) do número 1 do artigo 18 do Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación, aprobado polo artigo primeiro do Real decreto 1496/2003, do 28 de novembro, sempre que os elementos autorizados se axusten ao establecido no artigo 10 do Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación aprobado por este real decreto.

2. Perderán os seus efectos o día 1 de xaneiro de 2013 as autorizacións concedidas conforme o número 1 do artigo 4.º do Real decreto 2402/1985, do 18 de decembro, polo que se regula o deber de expedir e entregar factura que incumbe aos empresarios e profesionais, polo Departamento de Xestión Tributaria da Axencia Estatal de Administración Tributaria, para a non consignación dos datos do destinatario.

3. As autorizacións concedidas polo Departamento de Xestión Tributaria da Axencia Estatal de Administración Tributaria para que na factura non consten todas as mencións contidas no número 1 do artigo 6 do Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación, aprobado polo artigo primeiro do Real decreto 1496/2003, do 28 de novembro, de acordo co disposto nos números 7 e 8 do artigo 6 do citado regulamento, perderán os seus efectos o día 1 de xaneiro de 2013, salvo as concedidas para a emisión de facturas que conteñan, en todo caso, as seguintes mencións: data de expedición da factura, identidade do obrigado á súa expedición, identificación do tipo de bens entregados ou de servizos prestados e a cota tributaria ou os datos que permitan calculala, que manterán a súa vixencia mentres non se revoguen expresamente.

4. As autorizacións concedidas polo Departamento de Xestión Tributaria da Axencia Estatal de Administración Tributaria conforme a letra n) do número 2 do artigo 4 do Real decreto 2402/1985, do 18 de decembro, polo que se regula o deber de expedir e entregar factura que incumbe aos empresarios e profesionais para a expedición de documentos substitutivos, así como as autorizacións concedidas polo Departamento de Xestión Tributaria da Axencia Estatal de Administración Tributaria para a expedición de documentos substitutivos das facturas, conforme a letra ñ) do número 1 do artigo 4 do Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación, aprobado polo artigo primeiro do Real decreto 1496/2003, do 28 de novembro, entenderanse que son

autorizacións para a emisión de facturas simplificadas, de acordo co disposto no artigo 4, número 3 do Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación, aprobado por este real decreto, e manteranse vixentes mentres non se revoguen expresamente.

Disposición transitoria segunda. *Vixencia das táboas de devolución que aplican as entidades colaboradoras na devolución do imposto sobre o valor engadido en réxime de viaxeiros.*

Ata que o ministro de Facenda e Administracións Públicas determine as condicións a que se axustará a operativa das entidades autorizadas a que se refire o artigo 3 deste real decreto, manteranse vixentes as táboas de devolución que deberán aplicar as entidades autorizadas a intervir como entidades colaboradoras no procedemento de devolución do imposto sobre o valor engadido en réxime de viaxeiros, regulado no artigo 21, número 2.º, da Lei 37/1992, do 28 de decembro, do imposto sobre o valor engadido, establecidas na Resolución do 24 de febreiro de 2003, da Dirección Xeral da Axencia Estatal de Administración Tributaria.

Disposición derogatoria única. *Derogación normativa.*

No momento da entrada en vigor deste real decreto quedan derogados:

a) O Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación, aprobado polo artigo primeiro do Real decreto 1496/2003, do 28 de novembro, polo que se aproba o Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación e se modifica o Regulamento do imposto sobre o valor engadido.

b) O artigo terceiro e a disposición transitoria única do Real decreto 1496/2003, do 28 de novembro, polo que se aproba o Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación e se modifica o Regulamento do imposto sobre o valor engadido.

Disposición derradeira primeira. *Título competencial.*

Este real decreto dítase ao abeiro do disposto no artigo 149.1.14.ª da Constitución, que lle atribúe ao Estado competencia exclusiva en materia de facenda xeral.

Disposición derradeira segunda. *Incorporación de dereito da Unión Europea.*

Este real decreto contén o réxime xurídico aplicable ás obrigacións de facturación no dereito español, en consonancia co previsto pola normativa europea, ao cal incorpora as previsións da Directiva 2010/45/UE, do 13 de xullo de 2010, pola que se modifica a Directiva 2006/112/CE relativa ao sistema común do imposto sobre o valor engadido, no que respecta ás normas de facturación, co fin de harmonizar no ámbito da Unión Europea as normas referentes á facturación electrónica e outros aspectos para simplificar as normas do imposto para mellorar o funcionamento do mercado interior.

Disposición derradeira terceira. *Facultade de desenvolvemento.*

Autorízase o ministro de Facenda e Administracións Públicas para ditar, no ámbito das súas competencias, as normas que sexan precisas para o desenvolvemento deste real decreto.

Disposición derradeira cuarta. *Entrada en vigor.*

Este real decreto entrará en vigor o 1 de xaneiro de 2013.

Dado en Madrid o 30 de novembro de 2012.

JUAN CARLOS R.

REGULAMENTO POLO QUE SE REGULAN AS OBRIGACIÓNS DE FACTURACIÓN

ÍNDICE DE ARTIGOS

- Título preliminar. Obrigación de documentación das operacións.
- Artigo 1. Obrigación de expedir, entregar e conservar xustificantes das operacións.
- Título I. Obrigación de documentación das operacións para os efectos do imposto sobre o valor engadido.
- Capítulo I. Supostos de expedición de factura.
- Artigo 2. Obrigación de expedir factura.
- Artigo 3. Excepcións á obrigación de expedir factura.
- Artigo 4. Facturas simplificadas.
- Artigo 5. Cumprimento da obrigación de expedir factura polo destinatario ou por un terceiro.
- Capítulo II. Requisitos das facturas.
- Artigo 6. Contido da factura.
- Artigo 7. Contido das facturas simplificadas.
- Artigo 8. Medios de expedición das facturas.
- Artigo 9. Factura electrónica.
- Artigo 10. Autenticidade e integridade da factura electrónica.
- Artigo 11. Prazo para a expedición das facturas.
- Artigo 12. Moeda e lingua en que se poderán expresar e expedir as facturas.
- Artigo 13. Facturas recapitulativas.
- Artigo 14. Duplicados das facturas.
- Artigo 15. Facturas rectificativas.
- Artigo 16. Particularidades da obrigación de documentar as operacións nos réximes especiais do imposto.
- Capítulo III. Remisión de facturas.
- Artigo 17. Obrigación de remisión das facturas.
- Artigo 18. Prazo para a remisión das facturas.
- Capítulo IV. Conservación de facturas e outros documentos.
- Artigo 19. Obrigación de conservación de facturas e outros documentos.
- Artigo 20. Formas de conservación das facturas e outros documentos.
- Artigo 21. Conservación das facturas e outros documentos por medios electrónicos.
- Artigo 22. Lugar de conservación das facturas e outros documentos.
- Artigo 23. Acceso da Administración tributaria ás facturas e a outros documentos.
- Capítulo V. Outras disposicións.
- Artigo 24. Resolución de controversias en materia de facturación.
- Título II. Obrigacións de documentación para efectos doutros tributos e noutros ámbitos.
- Artigo 25. Aplicación das disposicións do título I.
- Artigo 26. Particularidades da obrigación de documentar as operacións no imposto sobre a renda das persoas físicas.
- Disposición adicional primeira. Deberes de facturación noutros ámbitos.
- Disposición adicional segunda. Imposto xeral indirecto canario e imposto sobre a produción, os servizos e a importación nas cidades de Ceuta e Melilla.

Disposición adicional terceira. Facturación de determinadas entregas e produtos sobre enerxía eléctrica.

Disposición adicional cuarta. Facturación de determinadas prestacións de servizos en cuxa realización interveñen axencias de viaxes que actúan como mediadoras en nome e por conta allea.

Disposición adicional quinta. Referencias ao Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación, aprobado polo Real decreto 1496/2003, do 28 de novembro.

Disposición adicional sexta. Expedición de factura pola Comisión Nacional de Enerxía en nome e por conta dos distribuidores e dos produtores de enerxía eléctrica en réxime especial ou dos seus representantes.

Disposición transitoria primeira. Comunicación da expedición ou conservación de facturas por un terceiro.

Disposición transitoria segunda. Substitución ou troca de documentos substitutivos por facturas.

TÍTULO PRELIMINAR

Obrigación de documentación das operacións

Artigo 1. *Obrigación de expedir, entregar e conservar xustificantes das operacións.*

Os empresarios ou profesionais están obrigados a expedir e entregar, de ser o caso, factura ou outros xustificantes polas operacións que realicen no desenvolvemento da súa actividade empresarial ou profesional, así como a conservar copia ou matriz daqueles. Igualmente, están obrigados a conservar as facturas ou outros xustificantes recibidos doutros empresarios ou profesionais polas operacións das cales sexan destinatarios e que se efectúen en desenvolvemento da citada actividade.

Así mesmo, outras persoas e entidades que non teñan a condición de empresarios ou profesionais están obrigadas a expedir e conservar factura ou outros xustificantes das operacións que realicen nos termos establecidos neste regulamento.

TÍTULO I

Obrigación de documentación das operacións para os efectos do imposto sobre o valor engadido

CAPÍTULO I

Supostos de expedición de factura

Artigo 2. *Obrigación de expedir factura.*

1. De acordo co artigo 164.Un.3.º da Lei 37/1992, do 28 de decembro, do imposto sobre o valor engadido, os empresarios ou profesionais están obrigados a expedir factura e copia desta polas entregas de bens e prestacións de servizos que realicen no desenvolvemento da súa actividade, incluídas as non suxeitas e as suxeitas pero exentas do imposto, nos termos establecidos neste regulamento e sen máis excepcións que as previstas nel. Esta obrigación incumbe, así mesmo, aos empresarios ou profesionais acollidos aos réximes especiais do imposto sobre o valor engadido.

Tamén se deberá expedir factura e copia polos pagamentos recibidos con anterioridade á realización das entregas de bens ou prestacións de servizos polas que se deba, así mesmo, cumprir esta obrigación conforme o parágrafo anterior, a excepción das entregas de bens exentas do imposto sobre o valor engadido por aplicación do disposto no artigo 25 da Lei do imposto.

2. Deberase expedir factura e copia desta, en todo caso, nas seguintes operacións:

a) Aquelas en que o destinatario sexa un empresario ou profesional que actúe como tal, con independencia do réxime de tributación a que estea acollido o empresario ou profesional que realice a operación, así como calquera outra en que o destinatario así o exixa para o exercicio de calquera dereito de natureza tributaria.

b) As entregas de bens destinados a outro Estado membro a que se refire o artigo 25 da Lei do imposto.

c) As entregas de bens a que se refire o artigo 68.Tres e cinco da Lei do imposto cando, por aplicación das regras referidas en tal precepto, se entendan realizadas no territorio de aplicación do imposto.

d) As entregas de bens expedidos ou transportados fóra da Comunidade Europea a que se refire o artigo 21.1.º e 2.º da Lei do imposto, excepto as efectuadas nas tendas libres de impostos a que se refire o número 2.º B do citado artigo.

e) As entregas de bens que van ser obxecto de instalación ou montaxe antes da súa posta á disposición, á cal se refire o artigo 68.Dous.2.º da Lei do imposto.

f) Aquelas das que sexan destinatarias persoas xurídicas que non actúen como empresarios ou profesionais, con independencia de que se encontren establecidas no territorio de aplicación do imposto ou non, ou as administracións públicas a que se refire o artigo 2 da Lei 30/1992, do 26 de novembro, de réxime xurídico das administracións públicas e do procedemento administrativo común.

3. A obrigaón de expedir factura a que se refiren os números anteriores axustarase ás normas establecidas neste regulamento, nos seguintes supostos:

a) Cando a entrega de bens ou a prestación de servizos a que se refira se entenda realizada no territorio de aplicación do imposto, salvo que o provedor do ben ou prestador do servizo non se encontre establecido no citado territorio, o suxeito pasivo do imposto sexa o destinatario para quen se realice a operación suxeita a este e a factura non sexa expedida por este último consonte o establecido no artigo 5 deste regulamento.

b) Cando o provedor ou prestador estea establecido no territorio de aplicación do imposto ou teña nel un establecemento permanente ou, no seu defecto, o lugar do seu domicilio ou residencia habitual, a partir do cal se efectúa a entrega de bens ou prestación de servizos e esa entrega ou prestación, conforme as regras de localización aplicables a elas, non se entenda realizada no territorio de aplicación do imposto, nos seguintes supostos:

a') Cando a operación estea suxeita noutro Estado membro, o suxeito pasivo do imposto sexa o destinatario para quen se realice a operación e a factura non sexa materialmente expedida por este último en nome e por conta do provedor do ben ou prestador do servizo.

b') Cando a operación se entenda realizada fóra da Comunidade.

4. Terá a consideración de xustificante contable a que se refire o ordinal 4.º do número un do 97 da Lei do imposto calquera documento que sirva de soporte á anotación contable da operación cando quen a realice sexa un empresario ou profesional non establecido na Comunidade.

Artigo 3. *Excepcións á obrigaón de expedir factura.*

1. Non existirá obrigaón de expedir factura, salvo nos supostos contidos no número 2 do artigo 2 deste regulamento, polas operacións seguintes:

a) As operacións exentas do imposto sobre o valor engadido, en virtude do establecido no artigo 20 da súa lei reguladora, con excepción das operacións a que se refire o número 2 seguinte. Non obstante, a expedición de factura será obrigatoria nas operacións exentas deste imposto de acordo co artigo 20.Un.2.º, 3.º, 4.º, 5.º, 15.º, 20.º, 21.º, 22.º, 24.º e 25.º da Lei do imposto.

b) As realizadas por empresarios ou profesionais no desenvolvemento de actividades a que sexa de aplicación o réxime especial da recarga de equivalencia.

Non obstante, deberase expedir factura en todo caso polas entregas de inmobles en que o suxeito pasivo renunciase á exención, ás cales se refire o artigo 154.Dous da Lei do imposto.

c) As realizadas por empresarios ou profesionais no desenvolvemento de actividades polas que se encontren acollidos ao réxime simplificado do imposto, salvo que a determinación das cotas devindicadas se efectúe en atención ao volume de ingresos.

Non obstante, deberase expedir factura en todo caso polas transmisións de activos fixos a que se refire o artigo 123.Un.B).3.º da Lei do imposto.

d) Aqueloutras en que así o autorice o Departamento de Xestión Tributaria da Axencia Estatal de Administración Tributaria, en relación con sectores empresariais ou profesionais ou empresas determinadas, co fin de evitar perturbacións no desenvolvemento das actividades empresariais ou profesionais.

2. Non existirá obrigación de expedir factura cando se trate das prestacións de servizos definidas no artigo 20.Un.16.º e 18.º, letras a) a n), da Lei do imposto, salvo que, conforme as regras de localización aplicables a elas, se entendan realizadas no territorio de aplicación do imposto ou noutro Estado membro da Unión Europea e estean suxeitas e non exentas deste.

3. Tampouco estarán obrigados a expedir factura os empresarios ou profesionais polas operacións realizadas no desenvolvemento das actividades que se encontren acollidas ao réxime especial da agricultura, gandaría e pesca, sen prexuízo do disposto no artigo 16.1 deste regulamento.

En todo caso, deberase expedir factura polas entregas de inmobles a que se refire o segundo parágrafo do número un do artigo 129 da Lei do imposto.

Artigo 4. *Facturas simplificadas.*

1. A obrigación de expedir factura poderá ser cumprida mediante a expedición de factura simplificada e copia desta en calquera dos seguintes supostos:

- a) Cando o seu importe non exceda os 400 euros, imposto sobre o valor engadido incluído, ou
- b) Cando se deba expedir unha factura rectificativa.

2. Sen prexuízo do disposto no número anterior, os empresarios ou profesionais poderán igualmente expedir factura simplificada e copia desta cando o seu importe non exceda os 3.000 euros, imposto sobre o valor engadido incluído, nas operacións que se describen a continuación:

a) Vendas ao retallo, mesmo as realizadas por fabricantes ou elaboradores dos produtos entregados.

Para estes efectos, terán a consideración de vendas ao retallo as entregas de bens mobles corporais ou semoventes nas cales o destinatario da operación non actúe como empresario ou profesional, senón como consumidor final daqueles. Non se reputarán vendas ao retallo as que teñan por obxecto bens que, polas súas características obxectivas, envasado, presentación ou estado de conservación, sexan principalmente de utilización empresarial ou profesional.

- b) Vendas ou servizos en ambulancia.
- c) Vendas ou servizos a domicilio do consumidor.
- d) Transportes de persoas e as súas equipaxes.
- e) Servizos de hostalaría e restauración prestados por restaurantes, bares, cafetarías, horchatarías, chocolatarías e establecementos similares, así como a administración de bebidas ou comidas para consumir no acto.
- f) Servizos prestados por salas de baile e discotecas.
- g) Servizos telefónicos prestados mediante a utilización de cabinas telefónicas de uso público, así como mediante tarxetas que non permitan a identificación do portador.
- h) Servizos de peiteado e os prestados por institutos de beleza.

- i) Utilización de instalacións deportivas.
- j) Revelado de fotografías e servizos prestados por estudos fotográficos.
- k) Aparcamento e estacionamento de vehículos.
- l) Alugamento de películas.
- m) Servizos de tinturaría e lavandaría.
- n) Utilización de autoestradas de peaxe.

3. O Departamento de Xestión Tributaria da Axencia Estatal de Administración Tributaria poderá autorizar a expedición de facturas simplificadas, en supostos distintos dos sinalados nos números anteriores, cando as prácticas comerciais ou administrativas do sector de actividade de que se trate, ou ben as condicións técnicas de expedición das facturas, dificulten particularmente a inclusión nelas da totalidade dos datos ou requisitos previstos no artigo 6.

4. Non se poderá expedir factura simplificada polas seguintes operacións:

- a) As entregas de bens destinados a outro Estado membro a que se refire o artigo 25 da Lei do imposto.
- b) As entregas de bens a que se refire o artigo 68.Tres e cinco da Lei do imposto cando, por aplicación das regras referidas en tal precepto, se entendan realizadas no territorio de aplicación do imposto.
- c) As entregas de bens ou as prestacións de servizos que se entendan realizadas no territorio de aplicación do imposto, cando o provedor do ben ou prestador do servizo non se encontre establecido no citado territorio, o suxeito pasivo do imposto sexa o destinatario para quen se realice a operación suxeita a el e a factura sexa expedida por este último consonte o establecido no artigo 5 deste regulamento.
- d) As entregas de bens ou prestacións de servizos a que se refire o artigo 2.3.b).a') e b').

Artigo 5. Cumprimento da obrigaón de expedir factura polo destinatario ou por un terceiro.

1. A obrigaón a que se refire o artigo 2 poderá ser cumprida materialmente polos destinatarios das operacións ou por terceiros. En calquera destes casos, o empresario ou profesional ou suxeito pasivo obrigado á expedición da factura será o responsable do cumprimento de todas as obrigaóns que se establecen neste título.

2. Para que a obrigaón a que se refire o artigo 2 poida ser cumprida materialmente polo destinatario das operacións, deberanse cumprir os seguintes requisitos:

- a) Deberá existir un acordo entre o empresario ou profesional que realice as operacións e o destinatario destas, polo cal o primeiro autorice ao segundo a expedición das facturas correspondentes a esas operacións. Este acordo deberase subscribir con carácter previo á realización das operacións e nel deberanse especificar aquelas ás cales se refira.
- b) Cada factura así expedida deberá ser obxecto dun procedemento de aceptación por parte do empresario ou profesional que realizase a operación. Este procedemento axustarase ao que determinen as partes.
- c) O destinatario das operacións que proceda á expedición das facturas deberá remitir unha copia ao empresario ou profesional que as realizou.
- d) Estas facturas serán expedidas en nome e por conta do empresario ou profesional que realizase as operacións que nelas se documentan.

3. A obrigaón de expedir factura poderá ser cumprida polos empresarios ou profesionais ou suxeitos pasivos do imposto sobre o valor engadido, mediante a contratación de terceiros aos cales encomenden a súa expedición.

4. Cando o destinatario das operacións ou o terceiro que expida as facturas non estea establecido na Unión Europea, salvo que se encontre establecido en Canarias, Ceuta ou Melilla ou nun país co cal exista un instrumento xurídico relativo á asistencia

mutua cun ámbito de aplicación similar ao previsto pola Directiva 2010/24/UE do Consello, do 16 de marzo de 2010, sobre a asistencia mutua en materia de cobramento dos créditos correspondentes a determinados impostos, dereitos e outras medidas, e o Regulamento (UE) n.º 904/2010 do Consello, do 7 de outubro de 2010, relativo á cooperación administrativa e á loita contra a fraude no ámbito do imposto sobre o valor engadido, unicamente caberá a expedición de facturas polo destinatario das operacións ou por terceiros logo de comunicación á Axencia Estatal de Administración Tributaria.

CAPÍTULO II

Requisitos das facturas

Artigo 6. *Contido da factura.*

1. Toda factura e as súas copias conterán os datos ou requisitos que se citan a continuación, sen prexuízo dos que poidan resultar obrigatorios para outros efectos e da posibilidade de incluír calquera outra mención:

a) Número e, de ser o caso, serie. A numeración das facturas dentro de cada serie será correlativa.

Poderanse expedir facturas mediante series separadas cando existan razóns que o xustifiquen e, entre outros supostos, cando o obrigado á súa expedición conte con varios establecementos desde os cales efectúe as súas operacións e cando o obrigado á súa expedición realice operacións de distinta natureza.

Porén, será obrigatoria, en todo caso, a expedición en series específicas das facturas seguintes:

1.º As expedidas polos destinatarios das operacións ou por terceiros a que se refire o artigo 5, para cada un dos cales deberá existir unha serie distinta.

2.º As rectificativas.

3.º As que se expidan conforme a disposición adicional quinta do Regulamento do imposto sobre o valor engadido, aprobado polo artigo 1 do Real decreto 1624/1992, do 29 de decembro.

b) A data da súa expedición.

c) Nome e apelidos, razón ou denominación social completa, tanto do obrigado a expedir factura como do destinatario das operacións.

d) Número de identificación fiscal atribuído pola Administración tributaria española ou, de ser o caso, pola doutro Estado membro da Unión Europea, con que realizou a operación o obrigado a expedir a factura.

Así mesmo, será obrigatoria a consignación do número de identificación fiscal do destinatario nos seguintes casos:

1.º Que se trate dunha entrega de bens destinados a outro Estado membro que se encontre exenta conforme o artigo 25 da Lei do imposto.

2.º Que se trate dunha operación cuxo destinatario sexa o suxeito pasivo do imposto correspondente a aquela.

3.º Que se trate de operacións que se entendan realizadas no territorio de aplicación do imposto e o empresario ou profesional obrigado á expedición da factura se deba considerar establecido no citado territorio.

e) Domicilio, tanto do obrigado a expedir factura coma do destinatario das operacións.

Cando o obrigado a expedir factura ou o destinatario das operacións dispoñan de varios lugares fixos de negocio, deberase indicar a situación da sede de actividade ou establecemento a que se refiran aquelas nos casos en que esa referencia sexa relevante para a determinación do réxime de tributación correspondente ás citadas operacións.

f) Descrición das operacións. Consignaranse todos os datos necesarios para a determinación da base imponible do imposto, tal e como esta se define polos artigos 78 e 79 da Lei do imposto, correspondente a aquelas e o seu importe, incluíndo o prezo unitario sen imposto desas operacións, así como calquera desconto ou rebaixa que non estea incluído en tal prezo unitario.

g) Tipo impositivo ou tipos impositivos, de ser o caso, aplicados ás operacións.

h) Cota tributaria que, de ser o caso, se repercute, que se deberá consignar por separado.

i) Data en que se efectuasen as operacións que se documentan ou na cal, de ser o caso, se recibise o pagamento anticipado, sempre que se trate dunha data distinta á de expedición da factura.

j) No suposto de que a operación que se documenta nunha factura estea exenta do imposto, unha referencia ás disposicións correspondentes da Directiva 2006/112/CE, do 28 de novembro, relativa ao sistema común do imposto sobre o valor engadido, ou aos preceptos correspondentes da Lei do imposto ou indicación de que a operación está exenta.

O disposto nesta letra aplicarase, así mesmo, cando se documenten varias operacións nunha única factura e as circunstancias que se sinalaron se refiran unicamente a parte delas.

k) Nas entregas de medios de transporte novos a que se refire o artigo 25 da Lei do imposto, as súas características, a data da súa primeira posta en servizo e as distancias percorridas ou horas de navegación ou voo realizadas ata a súa entrega.

l) En caso de que sexa o adquirente ou destinatario da entrega ou prestación quen expida a factura en lugar do provedor ou prestador, de conformidade co establecido no artigo 5 deste regulamento, a mención «facturación polo destinatario».

m) En caso de que o suxeito pasivo do imposto sexa o adquirente ou o destinatario da operación, a mención «investimento do suxeito pasivo».

n) En caso de aplicación do réxime especial das axencias de viaxes, a mención «réxime especial das axencias de viaxes».

o) En caso de aplicación do réxime especial dos bens usados, obxectos de arte, antigüidades e obxectos de colección, a mención «réxime especial dos bens usados», «réxime especial dos obxectos de arte» ou «réxime especial das antigüidades e obxectos de colección».

2. Deberase especificar por separado a parte de base imponible correspondente a cada unha das operacións que se documenten nunha mesma factura nos seguintes casos:

a) Cando se documenten operacións que estean exentas do imposto sobre o valor engadido e outras nas cales non se dean esas circunstancias.

b) Cando se inclúan operacións nas cales o suxeito pasivo do imposto sobre o valor engadido correspondente a aquelas sexa o seu destinatario e outras nas cales non se dea esta circunstancia.

c) Cando se comprendan operacións suxeitas a diferentes tipos do imposto sobre o valor engadido.

3. Cando se trate de operacións a que se refire o artigo 2.3.b).a'), o obrigado a expedir a factura poderá omitir a información prevista nas letras f), g) e h) do número 1 deste artigo e indicar no seu lugar, mediante referencia á cantidade ou ao alcance dos bens ou servizos subministrados e á súa natureza, o importe suxeito ao imposto de tales bens ou servizos.

4. Para efectos do disposto no artigo 97.Un da Lei do imposto, terá a consideración de factura aquela que conteña todos os datos e reúna os requisitos a que se refire este artigo.

Artigo 7. *Contido das facturas simplificadas.*

1. Sen prexuízo dos datos ou requisitos que poidan resultar obrigatorios para outros efectos e da posibilidade de incluír calquera outra mención, as facturas simplificadas e as súas copias conterán os seguintes datos ou requisitos:

a) Número e, de ser o caso, serie. A numeración das facturas simplificadas dentro de cada serie será correlativa.

Poderanse expedir facturas simplificadas mediante series separadas cando existan razóns que o xustifiquen e, entre outros, nos seguintes casos:

1.º Cando o obrigado á súa expedición conte con varios establecementos desde os cales efectúe as súas operacións.

2.º Cando o obrigado á súa expedición realice operacións de distinta natureza.

3.º As expedidas polos destinatarios das operacións ou por terceiros a que se refire o artigo 5, para cada un dos cales deberá existir unha serie distinta.

4.º As rectificativas.

Cando o empresario ou profesional expida facturas conforme este artigo e o artigo 6 para a documentación das operacións efectuadas nun mesmo ano natural, será obrigatoria a expedición mediante series separadas dunhas e outras.

b) A data da súa expedición.

c) A data en que se efectuasen as operacións que se documentan ou na cal, de ser o caso, se recibise o pagamento anticipado, sempre que se trate dunha data distinta á de expedición da factura.

d) O número de identificación fiscal, así como o nome e apelidos, razón ou denominación social completa do obrigado á súa expedición.

e) A identificación do tipo de bens entregados ou de servizos prestados.

f) O tipo impositivo aplicado e, opcionalmente, tamén a expresión «IVE incluído».

Así mesmo, cando unha mesma factura comprenda operacións suxeitas a diferentes tipos impositivos do imposto sobre o valor engadido, deberase especificar por separado, ademais, a parte de base imponible correspondente a cada unha das operacións.

g) Contraprestación total.

h) En caso de facturas rectificativas, a referencia expresa e inequívoca da factura rectificativa e das especificacións que se modifican.

i) Nos supostos a que se refiren as letras j) a o) do artigo 6.1 deste regulamento, deberanse facer constar as mencións referidas nelas.

2. Para efectos do disposto no artigo 97.Un da Lei do imposto, cando o destinatario da operación sexa un empresario ou profesional e así o exixa, o expedidor da factura simplificada deberá facer constar, ademais, os seguintes datos:

a) O número de identificación fiscal atribuído pola Administración tributaria española ou, de ser o caso, pola doutro Estado membro da Unión Europea, así como o domicilio do destinatario das operacións.

b) A cota tributaria que, de ser o caso, se repercuta, que se deberá consignar por separado.

3. Tamén se deberán facer constar os datos referidos no número anterior, cando o destinatario da operación non sexa un empresario ou profesional e así o exixa para o exercicio de calquera dereito de natureza tributaria.

4. Cando o Departamento de Xestión Tributaria da Axencia Estatal de Administración Tributaria aprecie que as prácticas comerciais ou administrativas do sector de actividade de que se trate, ou ben as condicións técnicas de expedición das facturas simplificadas, recomenden a consignación de maiores ou menores mencións das sinaladas nos números anteriores, poderá:

a) Exixir a inclusión de mencións adicionais ás sinaladas nos números anteriores sen que, en ningún caso, se poida exixir máis información que aquela a que fai referencia o artigo 6.

b) Autorizar a expedición de facturas simplificadas que non inclúan as mencións sinaladas nos números 1, letras a), c), f), g) e i), e 2 anteriores, sempre que, nos casos de omisión das mencións a que se refiren as letras f) ou g) do número 1 mencionadas, se faga constar a cota tributaria ou os datos que permitan calculala.

Os acordos a que se refire este número deberán ser obxecto da debida publicidade por parte da Axencia Estatal de Administración Tributaria.

Artigo 8. *Medios de expedición das facturas.*

1. As facturas poderanse expedir por calquera medio, en papel ou en formato electrónico, que lle permita garantir ao obrigado á súa expedición a autenticidade da súa orixe, a integridade do seu contido e a súa lexibilidade, desde a súa data de expedición e durante todo o período de conservación.

2. A autenticidade da orixe da factura, en papel ou electrónica, garantizará a identidade do obrigado á súa expedición e do emisor da factura.

A integridade do contido da factura, en papel ou electrónica, garantizará que este non foi modificado.

3. A autenticidade da orixe e a integridade do contido da factura, en papel ou electrónica, poderanse garantir por calquera medio de proba admitido en dereito.

En particular, a autenticidade da orixe e a integridade do contido da factura poderanse garantir mediante os controis de xestión usuais da actividade empresarial ou profesional do suxeito pasivo.

Os referidos controis de xestión deberán permitir crear unha pista de auditoría fiable que estableza a necesaria conexión entre a factura e a entrega de bens ou prestación de servizos que esta documenta.

Artigo 9. *Factura electrónica.*

1. Entenderase por factura electrónica aquela factura que se axuste ao establecido neste regulamento e que fose expedida e recibida en formato electrónico.

2. A expedición da factura electrónica estará condicionada a que o seu destinatario dese o seu consentimento.

Artigo 10. *Autenticidade e integridade da factura electrónica.*

1. A autenticidade da orixe e a integridade do contido da factura electrónica poderanse garantir por calquera dos medios sinalados no artigo 8.

En particular, a autenticidade da orixe e a integridade do contido da factura electrónica quedarán garantidas por algunha das seguintes formas:

a) Mediante unha sinatura electrónica avanzada, de acordo co disposto no artigo 2.2 da Directiva 1999/93/CE do Parlamento Europeo e do Consello, do 13 de decembro de 1999, pola que se establece un marco comunitario para a sinatura electrónica, baseada, ben nun certificado recoñecido e creada mediante un dispositivo seguro de creación de sinaturas, de acordo co disposto nos números 6 e 10 do artigo 2 da mencionada directiva, ben nun certificado recoñecido, de acordo co disposto no número 10 do artigo 2 da mencionada directiva.

b) Mediante un intercambio electrónico de datos (EDI), tal como se define no artigo 2 do anexo I da Recomendación 94/820/CE da Comisión, do 19 de outubro de 1994, relativa aos aspectos xurídicos do intercambio electrónico de datos, cando o acordo relativo a este intercambio prevexa a utilización de procedementos que garantan a autenticidade da orixe e a integridade dos datos.

c) Mediante outros medios que os interesados comunicasen á Axencia Estatal de Administración Tributaria con carácter previo á súa utilización e fosen validados por ela.

2. No caso de lotes que inclúan varias facturas electrónicas remitidas asemade ao mesmo destinatario, os detalles comúns ás distintas facturas poderanse mencionar unha soa vez, sempre que se teña acceso para cada factura á totalidade da información.

Artigo 11. *Prazo para a expedición das facturas.*

1. As facturas deberán ser expedidas no momento de se realizar a operación.

Non obstante, cando o destinatario da operación sexa un empresario ou profesional que actúe como tal, as facturas deberán ser expedidas antes do día 16 do mes seguinte a aquel en que se producise a devindicación do imposto correspondente á citada operación.

2. Nas entregas de bens comprendidas no artigo 75.Un.8.º da Lei do imposto, as facturas deberán ser expedidas antes do día 16 do mes seguinte a aquel en que se inicie a expedición ou o transporte dos bens con destino ao adquirente.

Artigo 12. *Moeda e lingua en que se poderán expresar e expedir as facturas.*

1. Os importes que figuran nas facturas poderanse expresar en calquera moeda, coa condición de que o importe do imposto que, de ser o caso, se repercute se exprese en euros, utilizando para tal efecto o tipo de cambio a que se refire o artigo 79.Once da Lei do imposto.

2. As facturas poderanse expedir en calquera lingua. Non obstante, a Administración tributaria, cando o considere necesario para os efectos de calquera actuación dirixida á comprobación da situación tributaria do empresario ou profesional ou suxeito pasivo, poderá exixir unha tradución para o castelán, ou para outra lingua oficial en España, das facturas expedidas nunha lingua non oficial que correspondan a operacións efectuadas no territorio de aplicación do imposto sobre o valor engadido, así como das recibidas polos empresarios ou profesionais ou suxeitos pasivos establecidos nese territorio.

Artigo 13. *Facturas recapitulativas.*

1. Poderanse incluír nunha soa factura distintas operacións realizadas en distintas datas para un mesmo destinatario, sempre que se efectuasen dentro dun mesmo mes natural.

2. Estas facturas deberán ser expedidas como máximo o derradeiro día do mes natural en que se efectuasen as operacións que se documenten nelas. Non obstante, cando o destinatario destas sexa un empresario ou profesional que actúe como tal, a expedición deberase realizar antes do día 16 do mes seguinte a aquel no curso do cal se realizasen as operacións.

3. Nas entregas de bens comprendidas no artigo 75.Un.8.º da Lei do imposto, as facturas deberán ser expedidas antes do día 16 do mes seguinte a aquel en que se inicie a expedición ou o transporte dos bens con destino ao adquirente.

Artigo 14. *Duplicados das facturas.*

1. Os empresarios e profesionais ou suxeitos pasivos só poderán expedir un orixinal de cada factura.

2. A expedición de exemplares duplicados dos orixinais das facturas unicamente será admisible nos seguintes casos:

a) Cando nunha mesma entrega de bens ou prestación de servizos concorresen varios destinatarios. Neste caso, deberase consignar no orixinal e en cada un dos duplicados a porción de base imponible e de cota repercutida a cada un deles.

b) Nos supostos de perda do orixinal por calquera causa.

3. Os exemplares duplicados a que se refire o número anterior deste artigo terán a mesma eficacia que os correspondentes documentos orixinais.

4. En cada un dos exemplares duplicados deberase facer constar a expresión «duplicado».

Artigo 15. *Facturas rectificativas.*

1. Deberase expedir unha factura rectificativa nos casos en que a factura orixinal non cumpra algún dos requisitos que se establecen nos artigos 6 ou 7, sen prexuízo do establecido no número 6 deste artigo.

2. Igualmente, será obrigatoria a expedición dunha factura rectificativa nos casos en que as cotas impositivas repercutidas se determinasen incorrectamente ou se producisen as circunstancias que, segundo o disposto no artigo 80 da Lei do imposto, dan lugar á modificación da base imponible.

Non obstante, cando a modificación da base imponible sexa consecuencia da devolución de mercadorías ou de envases e embalaxes que se realicen con ocasión dunha posterior subministración que teña o mesmo destinatario e pola operación en que se entregaron se expedise factura, non será necesaria a expedición dunha factura rectificativa, senón que se poderá practicar a rectificación na factura que se expida por esa subministración, restando o importe das mercadorías ou dos envases e embalaxes devoltos do importe de tal operación posterior. A rectificación poderase realizar deste modo sempre que o tipo impositivo aplicable a todas as operacións sexa o mesmo, con independencia de que o seu resultado sexa positivo ou negativo.

3. A expedición da factura rectificativa deberase efectuar tan pronto como o obrigado a expedila teña constancia das circunstancias que, conforme os números anteriores, obrigan á súa expedición, sempre que non transcorresen catro anos a partir do momento en que se devindicou o imposto ou, de ser o caso, se produciron as circunstancias a que se refire o artigo 80 da Lei do imposto.

4. A rectificación realizarase mediante a emisión dunha nova factura en que se fagan constar os datos identificativos da factura rectificada. Poderase efectuar a rectificación de varias facturas nun único documento de rectificación, sempre que se identifiquen todas as facturas rectificadas. Non obstante, cando a modificación da base imponible teña a súa orixe na concesión de descontos ou bonificacións por volume de operacións, así como nos demais casos en que así o autorice o Departamento de Xestión Tributaria da Axencia Estatal de Administración Tributaria, non será necesaria a identificación das facturas rectificadas, e abondará a determinación do período a que se refiran.

5. A factura rectificativa deberá cumprir os requisitos que se establecen nos artigos 6 ou 7, segundo proceda.

Cando o que se expida sexa unha factura rectificativa, os datos a que se refire o artigo 6.1.f), g) e h) expresarán a rectificación efectuada. En particular, os datos que se regulan nas letras f) e h) do citado artigo 6.1 poderanse consignar, ben indicando directamente o importe da rectificación, con independencia do seu signo, ben tal e como queden tras a rectificación efectuada, sinalando igualmente neste caso o importe da citada rectificación.

Cando o que se expida sexa unha factura simplificada rectificativa, os datos a que se refire o artigo 7.1.f) e g) e, de ser o caso, o 7.2.b), expresarán a rectificación efectuada, ben indicando directamente o importe da rectificación, ben tal e como quedan tras a rectificación efectuada, sinalando igualmente neste caso o importe da citada rectificación.

6. Unicamente terán a consideración de facturas rectificativas as que se expidan por algunha das causas previstas nos números 1 e 2.

Non obstante, as facturas que se expidan en substitución ou troca de facturas simplificadas expedidas con anterioridade non terán a condición de rectificativas, sempre que as facturas simplificadas expedidas no seu día cumprisen os requisitos establecidos no artigo 7.1.

Artigo 16. *Particularidades da obrigación de documentar as operacións nos réximes especiais do imposto.*

1. Os empresarios ou profesionais que, de acordo co disposto polo artigo 131.2.º da Lei do imposto, deban efectuar o reintegro das compensacións ao adquirir os bens ou servizos a persoas acollidas ao réxime especial da agricultura, gandaría e pesca, deberán expedir un recibo por esas operacións, en que deberán constar os datos ou requisitos seguintes:

- a) Serie e número. A numeración dos recibos dentro de cada serie será correlativa.
- b) Nome e apelidos, razón ou denominación social completa, número de identificación fiscal e domicilio do obrigado á súa expedición e do titular da explotación agrícola, gandeira, forestal ou pesqueira.
- c) Descrición dos bens entregados ou dos servizos prestados, así como o lugar e data de realización material e efectiva das operacións.
- d) Prezo dos bens ou servizos, determinado consonte o disposto no artigo 130. Cinco da Lei do imposto.
- e) Porcentaxe de compensación aplicada.
- f) Importe da compensación.
- g) A sinatura do titular da explotación agrícola, gandeira, forestal ou pesqueira.

Estes empresarios ou profesionais deberán entregar unha copia deste recibo ao provedor dos bens ou servizos, titular da explotación agrícola, forestal, gandeira ou pesqueira.

As demais disposicións incluídas neste regulamento relativas ás facturas serán igualmente aplicables, na medida en que resulte procedente, aos recibos a que se refire este punto.

2. Sen prexuízo do cumprimento do resto de obrigacións establecidas neste título, os suxeitos pasivos que apliquen o réxime especial dos bens usados, obxectos de arte, antigüidades e obxectos de colección deberán cumprir, respecto das operacións afectadas polo referido réxime especial, as seguintes obrigacións específicas:

- a) Expedir un documento que xustifique cada unha das adquisicións efectuadas a aqueles que non teñan a condición de empresarios ou profesionais e actúen como tales. Este documento de compra deberá ser asinado polo transmitente e conterá os datos e requisitos a que se refire o artigo 6.1.
- b) En todo caso, nas facturas que expidan os suxeitos pasivos revendedores polas entregas sometidas ao réxime especial deberase facer constar a mención a que se refiren os artigos 6.1.o) ou 7.1.i).
- c) Nas facturas que expidan os suxeitos pasivos revendedores polas entregas sometidas ao réxime especial non poderán consignar separadamente a cota do imposto sobre o valor engadido repercutida, e esta deberase entender comprendida no prezo total da operación.

3. Nas operacións ás cales resulte aplicable o réxime especial das axencias de viaxes, os suxeitos pasivos non estarán obrigados a consignar por separado na factura que expidan a cota repercutida, e o imposto deberase entender, de ser o caso, incluído no prezo da operación. Non obstante, cando esas operacións teñan como destinatarios outros empresarios ou profesionais que actúen como tales e comprendan exclusivamente entregas de bens ou prestacións de servizos efectuadas totalmente no ámbito especial do imposto, poderase facer constar en factura, por solicitude do interesado e baixo a denominación «cotas de IVE incluídas no prezo», a cantidade resultante de multiplicar o prezo total da operación por 6 e dividir por 100.

En todo caso, nas facturas en que se documenten operacións a que sexa de aplicación este réxime especial deberase facer constar a mención a que se refire o artigo 6.1.n) ou 7.1.i).

4. Os empresarios ou profesionais que efectúen entregas de bens nas cales se deba repercutir a recarga de equivalencia deberán, en todo caso, expedir facturas separadas para documentar tales entregas, consignando nelas o tipo da recarga que se aplicase e o seu importe.

Os comerciantes retalistas acollidos ao réxime especial da recarga de equivalencia que realicen asemade actividades empresariais ou profesionais noutros sectores da actividade empresarial ou profesional, deberán ter documentadas en facturas diferentes as adquisicións de mercadorías destinadas respectivamente ás actividades incluídas no dito réxime e ao resto de actividades.

CAPÍTULO III

Remisión de facturas

Artigo 17. *Obrigación de remisión das facturas.*

Os orixinais das facturas expedidas conforme o disposto nos capítulos I e II do título I deberán ser remitidos polos obrigados á súa expedición ou no seu nome aos destinatarios das operacións que neles se documentan.

Artigo 18. *Prazo para a remisión das facturas.*

A obrigación de remisión das facturas que se establece no artigo 17 deberase cumprir no mesmo momento da súa expedición ou, cando o destinatario sexa un empresario ou profesional que actúe como tal, no prazo dun mes a partir da data da súa expedición.

CAPÍTULO IV

Conservación de facturas e outros documentos

Artigo 19. *Obrigación de conservación de facturas e outros documentos.*

1. Os empresarios ou profesionais deberán conservar, durante o prazo previsto na Lei 58/2003, do 17 de decembro, xeral tributaria, os seguintes documentos:

- a) As facturas recibidas.
- b) As copias ou matrices das facturas expedidas conforme o artigo 2.1 e 2.
- c) Os xustificantes contables a que se refire o ordinal 4.º do número un do artigo 97 da Lei do imposto.
- d) Os recibos a que se refire o artigo 16.1, tanto o orixinal daquel, por parte do seu expedidor, como a copia, por parte do titular da explotación.
- e) Os documentos a que se refire o ordinal 3.º do número un do artigo 97 da Lei do imposto, no caso das importacións.

Esta obrigación incumbe, así mesmo, aos empresarios ou profesionais acollidos aos réximes especiais do imposto sobre o valor engadido, así como a aqueles que, sen teren a condición de empresarios ou profesionais, sexan suxeitos pasivos do imposto, aínda que neste caso só alcanzará aos documentos que se citan nas letras a) e c).

2. Os documentos débense conservar co seu contido orixinal, ordenadamente e nos prazos e coas condicións fixados por este regulamento.

3. As obrigacións a que se refire o número anterior poderaas cumprir materialmente un terceiro, que actuará en todo caso en nome e por conta do empresario ou profesional ou suxeito pasivo, o cal será, en calquera caso, responsable do cumprimento de todas as obrigacións que se establecen neste capítulo.

4. Cando o terceiro non estea establecido na Unión Europea, salvo que se encontre establecido en Canarias, Ceuta ou Melilla ou nun país co cal exista un instrumento xurídico relativo á asistencia mutua cun ámbito de aplicación similar ao previsto pola

Directiva 2010/24/UE do Consello, do 16 de marzo de 2010, sobre a asistencia mutua en materia de cobramento dos créditos correspondentes a determinados impostos, dereitos e outras medidas, e o Regulamento (UE) n.º 904/2010, do Consello, do 7 de outubro de 2010, relativo á cooperación administrativa e á loita contra a fraude no ámbito do imposto sobre o valor engadido, unicamente caberá o cumprimento desta obrigaón a través dun terceiro, logo de comunicación á Axencia Estatal de Administración Tributaria.

Artigo 20. *Formas de conservación das facturas e outros documentos.*

1. Os diferentes documentos, en papel ou formato electrónico, a que se fai referencia no artigo 19, deberanse conservar por calquera medio que permita garantir ao obrigado á súa conservación a autenticidade da súa orixe, a integridade do seu contido e a súa lexibilidade nos termos establecidos no artigo 8, así como o acceso a eles por parte da Administración tributaria sen demora, salvo causa debidamente xustificada.

2. En particular, esta obrigaón poderase cumprir mediante a utilización de medios electrónicos. Para estes efectos, entenderase por conservación por medios electrónicos a conservación efectuada por medio de equipamentos electrónicos de tratamento, incluída a compresión numérica e almacenamento de datos, utilizando medios ópticos ou outros medios electromagnéticos.

Artigo 21. *Conservación das facturas e outros documentos por medios electrónicos.*

1. A conservación por medios electrónicos dos documentos a que se fai referencia no artigo 20 deberase efectuar de maneira que se asegure a súa lexibilidade no formato orixinal en que se recibisen ou remitisen, así como, de ser o caso, a dos datos asociados e mecanismos de verificación de sinatura ou outros elementos autorizados que garantan a autenticidade da súa orixe e a integridade do seu contido.

A Administración tributaria poderá exixir en calquera momento ao remitidor ou receptor dos documentos a súa transformación en linguaxe lexible.

2. Os documentos conservados por medios electrónicos deberán ser xestionados e conservados por medios que garantan un acceso en liña aos datos, así como a súa carga remota e utilización por parte da Administración tributaria ante calquera solicitude desta e sen demora inxustificada.

Entenderase por acceso completo aquel que permita a súa visualización, busca selectiva, copia ou descarga en liña e impresión.

Artigo 22. *Lugar de conservación das facturas e outros documentos.*

1. Para os efectos do disposto neste capítulo, o empresario ou profesional ou o suxeito pasivo obrigado á conservación das facturas e outros documentos poderá determinar o lugar de cumprimento desta obrigaón, coa condición de que poña á disposición do órgano da Administración tributaria que estea desenvolvendo unha actuación dirixida á comprobación da súa situación tributaria, ante calquera solicitude dese órgano e sen demora inxustificada, toda a documentación ou información así conservadas.

2. Cando a conservación se efectúe fóra de España, tal obrigaón unicamente se considerará validamente cumprida se se realiza mediante o uso de medios electrónicos que garantan o acceso en liña, así como a carga remota e utilización por parte da Administración tributaria da documentación ou información así conservadas.

En caso de que os empresarios ou profesionais ou suxeitos pasivos desexen cumprir esa obrigaón fóra do citado territorio, deberán comunicar con carácter previo esta circunstancia á Axencia Estatal de Administración Tributaria.

Artigo 23. *Acceso da Administración tributaria ás facturas e a outros documentos.*

Cando a obrigaón de conservación a que se refire o artigo 19 se cumpra mediante a utilización de medios electrónicos, deberáselle garantir a calquera órgano da

Administración tributaria que estea realizando unha actuación de comprobación da situación tributaria do empresario ou profesional ou do suxeito pasivo o acceso en liña aos documentos conservados, así como a súa carga remota e utilización. O cumprimento desta obrigaón será independente do lugar en que se conserven os documentos.

CAPÍTULO V

Outras disposicións

Artigo 24. *Resolución de controversias en materia de facturación.*

Consideraranse de natureza tributaria, para efectos da interposición da correspondente reclamación económico-administrativa, as controversias que se poidan producir en relación coa expedición, rectificación ou remisión de facturas e demais documentos a que se refire este regulamento, cando estean motivadas por feitos ou cuestións de dereito desa natureza.

TÍTULO II

Obrigaóns de documentación para efectos doutros tributos e noutros ámbitos

Artigo 25. *Aplicación das disposicións do título I.*

As disposicións contidas no título I resultarán aplicables para efectos de calquera outro tributo, subvención ou axuda pública, sen prexuízo do establecido pola súa normativa propia e polo artigo 26.

Artigo 26. *Particularidades da obrigaón de documentar as operacións no imposto sobre a renda das persoas físicas.*

1. Os contribuíntes polo imposto sobre a renda das persoas físicas, que obteñan rendementos de actividades económicas, estarán obrigados a expedir factura e copia desta polas operacións que realicen no desenvolvemento da súa actividade nos termos previstos neste regulamento, cando determinen eses rendementos polo método de estimación directa, con independencia do réxime a que estean acollidos para efectos do imposto sobre o valor engadido.

Tamén estarán obrigados a expedir factura e copia desta os contribuíntes acollidos ao método de estimación obxectiva no imposto sobre a renda das persoas físicas que determinen o seu rendimento neto en función do volume de ingresos.

2. As obrigaóns establecidas no número anterior entenderanse cumpridas mediante a expedición do recibo previsto no artigo 16.1 por parte do destinatario da operación realizada no desenvolvemento das actividades que se encontren acollidas ao réxime especial da agricultura, gandaría e pesca do imposto sobre o valor engadido.

Disposición adicional primeira. *Deberes de facturación noutros ámbitos.*

O disposto neste regulamento débese entender sen prexuízo de cantos outros deberes sexan ademais exixidos en canto á expedición, entrega e conservación da factura ou documento análogo por parte dos empresarios e profesionais no ámbito mercantil, financeiro e asegurador, do réxime das súas actividades profesionais, en materia de subvencións ou axudas públicas ou para efectos da defensa dos consumidores e usuarios.

Disposición adicional segunda. *Imposto xeral indirecto canario e imposto sobre a produción, os servizos e a importación nas cidades de Ceuta e Melilla.*

En relación coas operacións suxeitas ao imposto xeral indirecto canario, as referencias feitas ao imposto sobre o valor engadido e ao Departamento de Xestión Tributaria da

Axencia Estatal de Administración Tributaria ou a esta última deben entenderse feitas, de ser o caso, ao imposto xeral indirecto canario e á Administración tributaria canaria. Así mesmo, en canto ás operacións suxeitas ao imposto sobre a produción, os servizos e a importación, as referencias entenderanse feitas ao citado tributo e ás autoridades locais das cidades de Ceuta e Melilla. O anterior entenderase sen prexuízo da coordinación que resulte necesaria entre as citadas administracións.

Sen prexuízo das mencións contidas nos artigos 6 e 7, as normas de xestión do imposto xeral indirecto canario determinarán as mencións específicas que deben conter as facturas que documenten as operacións suxeitas ao imposto, así como os requisitos de autorización para o cumprimento das obrigacións de expedir e conservar facturas realizadas por destinatarios ou terceiros establecidos fóra das Illas Canarias.

No suposto regulado no artigo 16.3, parágrafo primeiro, dentro do réxime especial das axencias de viaxes do imposto xeral indirecto canario, poderase facer constar en factura, por solicitude do destinatario e baixo a denominación «cotas de IXC incluídas no prezo», a cantidade resultante de multiplicar o prezo total da operación por 2 e dividir por 100.

Disposición adicional terceira. *Facturación de determinadas entregas e produtos sobre enerxía eléctrica.*

1. As entregas de enerxía eléctrica asociadas ao mercado de produción de enerxía eléctrica a que se refiren os artigos 32, 33 e 34 da Lei 54/1997, do 27 de novembro, do sector eléctrico, e o artigo 2 do Real decreto 2019/1997, do 26 de decembro, polo que se organiza e regula o mercado de produción de enerxía eléctrica, deberán ser documentadas polo operador do mercado diario de produción e polo operador do sistema, de acordo coas funcións conferidas a estes na Lei do sector eléctrico, mediante facturas expedidas por tales operadores en nome e por conta das entidades subministradoras da enerxía ou por un terceiro habilitado por tales operadores, en que deberán constar todos os datos enumerados no artigo 6.1 deste regulamento, con excepción dos relativos á identificación do destinatario da operación, que serán substituídos polos de identificación do operador do mercado diario de produción ou do operador do sistema. Estes operadores deberán conservar o orixinal da factura expedida e remitir a copia ao subministrador.

2. Igualmente, os resultados da liquidación dos produtos adxudicados nas poxas CESUR a que se refire a Orde ITC/1601/2010, do 11 de xuño, pola que se regulan as poxas CESUR a que se refire a Orde ITC/1659/2009, do 22 de xuño, para os efectos da determinación do custo estimado dos contratos grosistas para o cálculo da tarifa de último recurso, aqueles que se orixinen como consecuencia da aplicación do Real decreto 302/2011, do 4 de marzo, polo que se regula a venda de produtos para liquidar por diferenza de prezos por determinadas instalacións de réxime especial e a adquisición polos comercializadores do último recurso do sector eléctrico, así como aqueles derivados das poxas de contratos financeiros relativos á interconexión entre España e Portugal a que se refire a Orde ITC/4112/2005, do 30 de decembro, pola que se establece o réxime aplicable para a realización de intercambios intracomunitarios e internacionais de enerxía eléctrica, serán documentados pola entidade «Omel Mercados, Agencia de Valores, S.A.U.», mediante facturas expedidas por esta entidade en nome e por conta dos acredores ou por un terceiro habilitado por ela mesma, nas cales deberán constar todos os datos enumerados no artigo 6.1 deste regulamento, con excepción dos relativos á identificación do destinatario da operación, que serán substituídos polos de identificación de «Omel Mercados, Agencia de Valores, S.A.U.», a cal deberá conservar o orixinal da factura expedida e remitir a copia ao emisor.

3. O operador do mercado diario de produción, o operador do sistema e a entidade «Omel Mercados, Agencia de Valores, S.A.U.» expedirán unha factura polas entregas ou vendas efectuadas a cada adquirente ou debedor resultante da liquidación a que se refiren os números 1 e 2 desta disposición adicional, respectivamente, na cal deberán constar todos os datos indicados no citado artigo 6.1 deste regulamento, salvo os relativos á identificación do expedidor, que serán substituídos polos de identificación do operador do mercado diario de produción, do operador do sistema ou da entidade «Omel Mercados,

Agencia de Valores, S.A.U.», segundo corresponda, os cales deberán conservar copia de tales facturas e remitir o orixinal ao destinatario destas.

4. Os documentos a que se refiren os números 1 ao 3 desta disposición adicional que deban ser conservados polo operador do mercado diario de produción, polo operador do sistema ou pola entidade «Omel Mercados, Agencia de Valores, S.A.U.», terán a consideración de factura para os efectos do disposto neste regulamento e quedarán á disposición da Administración tributaria durante o prazo de prescrición para a realización das comprobacións que resulten necesarias en relación coas entregas de enerxía eléctrica ou as vendas a que se refire o número 2 desta disposición adicional, reflectidas nas correspondentes facturas.

5. O operador do mercado diario de produción, o operador do sistema e a entidade «Omel Mercados, Agencia de Valores, S.A.U.» deberán relacionar na súa declaración anual de operacións con terceiras persoas, nos termos previstos polo Real decreto 1065/2007, do 27 de xullo, polo que se aproba o Regulamento xeral das actuacións e procedementos de xestión e inspección tributaria e de desenvolvemento das normas comúns dos procedementos de aplicación dos tributos, as operacións realizadas polos subministradores de enerxía eléctrica e polos seus adquirentes, polos participantes vendedores nas poxas CESUR, polos comercializadores de último recurso, polos titulares ou representantes das instalacións de réxime especial e polos participantes nas poxas de contratos financeiros relativos á interconexión entre España e Portugal, que fosen documentadas consonte o indicado nos números precedentes desta disposición adicional, indicando, respecto de cada subministrador, de cada adquirente e de cada participante, segundo corresponda, o importe total das operacións efectuadas durante o período a que se refira a declaración, na cal se farán constar como compras as entregas de enerxía imputadas a cada subministrador ou os resultados da liquidación de cada participante que resultase acredor e, como vendas, as adquisicións de enerxía imputadas a cada adquirente ou os resultados da liquidación de cada participante que resultase debedor.

Así mesmo, os subministradores e adquirentes de enerxía eléctrica, os comercializadores de último recurso, os participantes nas poxas CESUR, os titulares ou representantes das instalacións de réxime especial e os participantes nas poxas de contratos financeiros relativos á interconexión entre España e Portugal deberán relacionar na súa declaración anual de operacións con terceiras persoas nos termos previstos polo citado Real decreto 1065/2007, do 27 de xullo, as operacións realizadas que fosen documentadas consonte o disposto nos números precedentes desta disposición adicional, onde o operador do mercado, o operador do sistema e a entidade «Omel Mercados, Agencia de Valores, S.A.U.» aparecerán como o outro participante da operación. Deberase consignar o importe total das declaracións efectuadas durante o período a que se refira a declaración, nas cales se farán constar como vendas os resultados da liquidación en que o participante resultase acredor e como compras os resultados da liquidación en que o participante resultase debedor.

As operacións consignadas na declaración anual de operacións con terceiras persoas deberanse incluír de forma separada para cada un dos ámbitos de actuación a que se refiren os parágrafos primeiro e segundo deste número.

6. En todo caso, e respecto das operacións a que se refire esta disposición adicional, o operador do mercado diario de produción, o operador do sistema e a entidade «Omel Mercados, Agencia de Valores, S.A.U.» deberán prestar a súa colaboración á Administración tributaria proporcionando calquera dato, informe ou antecedente con transcendencia tributaria para o correcto tratamento das ditas operacións.

Os dereitos de cobramento e as obrigacións de pagamento correspondentes ao período facturado consideraranse vinculados a unha única entrega da enerxía eléctrica ou venda de produto pola totalidade dese período.

7. O operador do mercado diario de produción, o operador do sistema e a entidade «Omel Mercados, Agencia de Valores, S.A.U.» poderán habilitar un terceiro para que se interpoña como contraparte central entre as entidades subministradoras, as adquirentes ou entre os participantes que resulten acredores e debedores, segundo corresponda, de

modo que se entenderá, para todos os efectos, que as entregas de enerxía eléctrica son efectuadas polas entidades subministradoras e que as vendas correspondentes á liquidación dos produtos a que se refire o número 2 desta disposición adicional son realizadas polos participantes acredores ao dito terceiro, e que son adquiridas a el polas entidades adquirentes ou polos participantes debedores. Neste caso, substituiranse os datos relativos á identificación do destinatario da operación e do expedidor polos do dito terceiro habilitado como contraparte central, o cal asumirá as obrigacións relativas á facturación que esta disposición adicional asigna ao operador ou á entidade que o habilitase para actuar como contraparte central.

Disposición adicional cuarta. *Facturación de determinadas prestacións de servizos en cuxa realización interveñen axencias de viaxes que actúan como mediadoras en nome e por conta allea.*

1. Expediranse de acordo co establecido nesta disposición as facturas que documenten as prestacións de servizos en que concorran os requisitos seguintes:

a) Que consistan en prestacións de servizos en cuxa contratación interveñan como mediadores en nome e por conta allea empresarios ou profesionais que teñan a condición de axencias de viaxes de acordo coa normativa propia do sector.

b) Que o destinatario dos referidos servizos sexa un empresario ou profesional, ou unha persoa xurídica que non teña esa condición, e solicite á axencia de viaxes a expedición da factura correspondente a tales servizos.

c) Que se trate de servizos de transporte de viaxeiros e das súas equipaxes por vía aérea, respecto dos cales a intervención da axencia de viaxes se realice a través do sistema electrónico de reservas e liquidación xestionado pola «International Air Transport Association» (sistema «Billing and Settlement Plan», BSP-IATA).

2. Estas facturas deberán conter os datos ou requisitos que se indican a continuación, sen prexuízo da posibilidade de incluír calquera outra mención:

a) A indicación expresa de que se trata dunha factura expedida pola axencia de viaxes ao abeiro do previsto nesta disposición adicional.

b) Os datos e requisitos a que se refire o artigo 6. Non obstante, como datos relativos ao obrigado a expedir a factura a que se refire o número 1.c), d) e e) dese artigo faranse constar os relativos á axencia de viaxes e non os correspondentes ao empresario ou profesional que presta o servizo a que se refire a mediación.

c) Adicionalmente, as facturas expedidas deberán conter unha referencia inequívoca que identifique todos e cada un dos billetes que correspondan aos servizos de transporte documentados nelas. Así mesmo, estas facturas deberanse expedir en serie separada do resto.

3. Os servizos de mediación en nome e por conta allea relativos aos servizos de transporte de viaxeiros e das súas equipaxes, que a axencia de viaxes preste ao destinatario de tales servizos de transporte, poderán tamén ser documentados pola axencia mediante as facturas a que se refire esta disposición adicional. En tal caso, na correspondente factura deberán figurar por separado os datos relativos ao mencionado servizo de mediación que deban constar en factura segundo o previsto neste regulamento.

4. A axencia de viaxes poderá documentar nunha mesma factura expedida por ela servizos prestados por distintos empresarios ou profesionais a un mesmo destinatario no prazo máximo dun mes.

5. Sen prexuízo do establecido nos números anteriores, resultarán aplicables ás facturas expedidas polas axencias de viaxes ao abeiro desta disposición adicional as previsións contidas neste regulamento.

6. As axencias de viaxes que expidan estas facturas deberán anotalas no libro rexistro de facturas expedidas, previsto no artigo 63 do Regulamento do imposto sobre o valor engadido. Tales anotacións deberanse realizar de maneira que os importes correspondentes ás operacións a que se refire o número 1 desta disposición poidan ser

diferenciados dos importes correspondentes aos importes dos servizos a que se refire o número 3 e dos importes correspondentes a operacións recollidas noutros documentos ou facturas distintas.

7. As axencias de viaxes que expidan estas facturas deberán consignar a seguinte información na declaración anual de operacións con terceiras persoas:

a) En concepto de vendas, a información relativa aos servizos documentados mediante as referidas facturas, debidamente diferenciada.

b) En concepto de compras, a información relativa ás prestacións de servizos de transporte de viaxeiros e das súas equipaxes por vía aérea a que se refire esta disposición, debidamente diferenciada.

8. As axencias de viaxes que expidan as facturas a que se refire esta disposición adicional deberán prestar a súa colaboración á Administración tributaria proporcionando calquera dato ou antecedente de transcendencia tributaria respecto das prestacións de servizos documentadas naquelas.

Disposición adicional quinta. *Referencias ao Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación, aprobado polo Real decreto 1496/2003, do 28 de novembro.*

As referencias feitas ao Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación, aprobado polo Real decreto 1496/2003, do 28 de novembro, entenderanse realizadas a este regulamento.

Disposición adicional sexta. *Expedición de factura pola Comisión Nacional de Enerxía en nome e por conta dos distribuidores e dos produtores de enerxía eléctrica en réxime especial ou dos seus representantes.*

1. A función de liquidación e pagamento que o artigo 30 do Real decreto 661/2007, do 25 de maio, polo que se regula a actividade de produción de enerxía eléctrica en réxime especial, lle atribúe á Comisión Nacional de Enerxía respecto das primas equivalentes, das primas, dos incentivos e dos complementos que correspondan aos produtores de electricidade en réxime especial, documentarase mediante facturas expedidas pola citada comisión en nome e por conta das entidades produtoras, ou en nome e por conta dos seus representantes.

Así mesmo, a Comisión Nacional de Enerxía deberá expedir facturas en nome e por conta dos distribuidores de enerxía eléctrica que se correspondan cos requirimentos de ingreso que efectúe a citada Comisión polas primas equivalentes, polas primas, polos incentivos e polos complementos a que se refire o artigo 30 do Real decreto 661/2007, do 25 de maio, e a disposición adicional sétima do Real decreto 485/2009, do 3 de abril, polo que se regula a posta en marcha da subministración de último recurso no sector da enerxía eléctrica, que fosen cobrados por aqueles aos consumidores deste ben.

2. Nas facturas a que se refire o número anterior deberán facer constar todos os datos enumerados no artigo 6.1 deste regulamento, coa excepción dos datos relativos á identificación do destinatario nas facturas expedidas por conta dos produtores ou dos seus representantes, e dos datos relativos á identificación do expedidor nas facturas expedidas por conta dos distribuidores. En ambos os casos, estes datos serán substituídos polos de identificación da Comisión Nacional de Enerxía.

A Comisión Nacional de Enerxía deberá conservar o orixinal das facturas expedidas e remitir copia delas ao distribuidor e ao produtor ou, de ser o caso, ao seu representante.

As facturas así expedidas que deban ser conservadas pola Comisión Nacional de Enerxía quedarán á disposición da Administración tributaria durante o prazo de prescrición para a realización das comprobacións que resulten necesarias en relación coas subministracións reflectidas nelas.

3. A Comisión Nacional de Enerxía deberá relacionar na súa declaración anual de operacións con terceiras persoas as operacións realizadas polos produtores de enerxía eléctrica, polos seus representantes e polos distribuidores que fosen documentadas consonte o establecido por esta disposición adicional, indicando, respecto de cada produtor ou representante e de cada distribuidor, o importe total das operacións

efectuadas durante o período a que se refira a declaración, facendo constar como compras as entregas de enerxía eléctrica en réxime especial imputadas a cada produtor ou representante e como vendas os requirimentos de ingreso notificados a cada distribuidor en relación coas primas equivalentes, primas, incentivos e complementos a que se refire esta disposición adicional.

4. O preceptuado nesta disposición adicional débese entender sen prexuízo da documentación que, de ser o caso, expida e remita a Comisión Nacional de Enerxía aos distribuidores polos requirimentos de ingreso que realice con inclusión do imposto sobre o valor engadido ou imposto equivalente, en relación coas primas equivalentes, coas primas, cos incentivos e cos complementos a que se refire o artigo 30 do Real decreto 661/2007, do 25 de maio, e a disposición adicional sétima do Real decreto 485/2009, do 3 de abril.

5. Os dereitos de cobramento e as obrigacións de pagamento correspondentes ao período facturado consideraranse vinculados a unha única entrega de enerxía eléctrica pola totalidade do citado período.

6. En todo caso, e respecto das operacións a que se refire esta disposición adicional, a Comisión Nacional de Enerxía deberá prestar a súa colaboración á Administración tributaria proporcionando calquera dato, informe ou antecedente con transcendencia tributaria para o correcto tratamento de tales operacións.

Disposición transitoria primeira. *Comunicación da expedición ou conservación de facturas por un terceiro.*

En relación co previsto no artigo 5, número 4, e no artigo 19, número 4, deste regulamento, non será necesaria unha nova comunicación expresa por parte do obrigado tributario cando a expedición ou conservación das facturas por un terceiro fose previamente autorizada pola Axencia Estatal de Administración Tributaria ou se iniciase o procedemento de solicitude de autorización, conforme o establecido no Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación, aprobado polo Real decreto 1496/2003, do 28 de novembro.

As solicitudes de autorización a que se refire o parágrafo anterior, que estean en curso no momento da entrada en vigor deste regulamento, entenderase que son comunicacións efectuadas no dito momento, salvo que se lle notifique ao comunicante que a documentación achegada non resulta suficiente, caso en que a comunicación se entenderá producida cando se complete tal documentación. O requirimento de solicitude de documentación adicional deberá ser realizado no prazo máximo de tres meses desde a entrada en vigor deste regulamento.

Disposición transitoria segunda. *Substitución ou troca de documentos substitutivos por facturas.*

1. A partir da entrada en vigor deste regulamento, os documentos substitutivos que fosen expedidos conforme o establecido no Regulamento polo que se regulan as obrigacións de facturación, aprobado polo Real decreto 1496/2003, do 28 de novembro, poderán ser obxecto de substitución ou troca por facturas nos supostos previstos na letra a) do número 2 do artigo 2.

2. A substitución ou a troca dos citados documentos poderase realizar dentro do prazo dos catro anos seguintes á data de devindicación das operacións documentadas neles.

3. A factura que se expida nestes supostos non terá a consideración de factura rectificativa.